

Dr Miroslav Femić

Dom zdravlja Bijelo Polje

Dr Saveta Stanišić

Dom zdravlja Berane

OPRAVDANOST I NEOPRAVDANOST OSLOBADJANJA UČENIKA OD NASTAVE FIZIČKOG VASPITANJA IZ ZDRAVSTVENIH RAZLOGA U OSNOVNOJ ŠKOLI

UVOD

Fizičko vježbanje (trening) jača i unapređuje čovjekovo zdravlje. Fizičko vaspitanje utiče na sve tri komponente koje determinišu zdravlje: fizičku, duševnu i socijalnu. Sistematsko fizičko vježbanje (trening), veoma pozitivno djeluje na rast i biološko sazrijevanje organizma. Osnovni pokazatelji fizičke razvijenosti: tjelesna visina, tjelesna masa, obim grudnog koša, dinamometrija i spirometrija, viši su kod učenika koji rade fizičko vaspitanje (fizički vježba), nego kod onih koji to ne rade i oslobođeni su od nastave fizičkog vaspitanja(1).

Fizičko vaspitanje je društvena potreba, regulisana kao obaveza, propisana Zakonom o školstvu i nastavnom programu.

CILJ RADA

Poseban problem u nastavi fizičkog vaspitanja predstavlja motivisanost učenika za oslobadjanje od nastave fizičkog vaspitanja.

Razlikujemo dvije grupe oslobođenih učenika:

1. Na osnovu medicinskih (zdravstvenih) indikacija.

Na osnovu ovih indikacija učenici se opravdano, a vrlo često i neopravdano oslobadaju nastave fizičkog vaspitanja.

2. Na osnovu nemedicinskih indikacija.

Ove indikacije su uvijek neopravdan razlog za oslobadjanje od nastave fizičkog vaspitanja.

Nemedicinski(neopravdani) razlozi su:

a) strah učenika od sprava, povreda, slabije ocjene, kontakata, osjećaja inferiornosti zbog izgleda, neurotski strah.

b) nemogućnost dobijanja visoke ocjene iz fizičkog, kompleks učenika od svog izgleda (gojazni, mršavi, pubertetske promjene, deformiteti tijela). Zatim, nemarnost i lijenost učenika (ne vole da nose opremu, da se presvlače, problem fri-

zure i šminke, nakita i znojenja). Zbog opterećenosti učenika, neki roditelji žele da oslobode djecu, baš od fizičkog vaspitanja.

Nemedicinski razlozi su uvijek neopravdani i kroz individualizaciju i rasterećenje nastave, učenici se mogu motivisati i podstaći za svakodnevno fizičko vježbanje.

Medicinski (**zdravstveni**) razlozi su u nekim bolestima i stanjima opravdani, međutim vrlo često su i neopravdani.

Postoji vrlo mali broj bolesti, zbog kojih se učenik na duži period (6-12 mjeseci) ili trajno oslobadja od nastave fizičkog vaspitanja. Čak i u tim stanjima i bolestima pod kontrolom i uz savjete mogu da se rade određene fizičke aktivnosti, doziranim intenzitetom i dužinom trajanja, individualno ili grupno.

METOD RADA

U našem radu prikazali smo učenike OŠ »Marko Miljanov« u Bijelom Polju, od V-VIII razreda. Analizirali smo podatke dobijene od nastavnika fizičkog vaspitanja i medicinske dokumentacije, tj. izvještaja ljekara raznih specijalnosti, na osnovu kojih su neki učenici oslobodjeni od nastave fizičkog vaspitanja, privremeno (1-2 mjeseca) ili trajnije (**jedno ili oba polugodišta**), zbog bolesti.

ANALIZA REZULTATA

U mlađim (nižim) razredima, od I-IV, skoro da nema odsustvovanja sa nastave fizičkog vaspitanja, uglavnom se radi o sporadičnim slučajevima neke akutne bolesti (infekcija, febrilno stanje i slično).

Od V-VIII razreda nalazimo privremene prepreke, tj. kontraindikacije za fizičko vježbanje na časovima fizičkog vaspitanja. Te privremene kontraindikacije su najčešće za period od 10-ak dana ili 1-2 mjeseca, a kao stanja i bolesti nalazimo: akutnu bolest, infekciju, febrilno stanje i **operaciju**, najčešće u tom uzrastu operaciju crvuljka (appendixa).

Duža zabrana za fizičko, sa trajanjem do 6 ili od 6-12 mjeseci (jedno ili oba polugodišta), nadjena je kod nekih učenika koji imaju hroničnu bolest, u našem radu to je: težak oblik astme, alergija na kućnu i drugu prašinu, epilepsija itd.

Pregled oslobodjenih učenika po razredima zbog medicinskih (zdravstvenih) indikacija:

U V-om razredu od ukupno 192 učenika (m=105, ž=87), svi rade fizičko.

U VI-om razredu od 149 učenika (m=69, ž=80), dva(2) učenika, oba su muškog pola, oslobodjeni su od nastave fizičkog vaspitanja u trajanju od dva mjeseca, zbog operacije appendixa, što predstavlja 1,3%, privremeno spriječenih za fizičko vaspitanje.

U VII razredu od ukupno 172 učenika (m=85, ž=87), 7(sedam) učenika (4,07%) je oslobođeno na duži period od nastave fizičkog vaspitanja: 2 učenika zbog operacije appendixa, 2 zbog astme, 2 zbog preloma kostiju i 1 zbog upale bubrega (Glomerulonephritis acuta), muških 3, ženskih 4.

U VIII razredu od 157 učenika (m=84, ž=73), osmoro(8), je oslobođeno od nastave fizičkog vaspitanja, što čini 5,1 % od ukupnog broja učenika. Dvoje(2) ne radi fizičko zbog težeg oblika astme (gdje zbog prašine i fizičkog napora bude isprovociran napad astme), po 1 učenik je oslobođjen fizičkog zbog: preležanog meningitisa(upale moždanih ovojnica), epilepsije, tuberkuloze, preležanog glomerulonephritisa (upale bubrega), alergije na prašinu i March fracture femura (butne kosti).

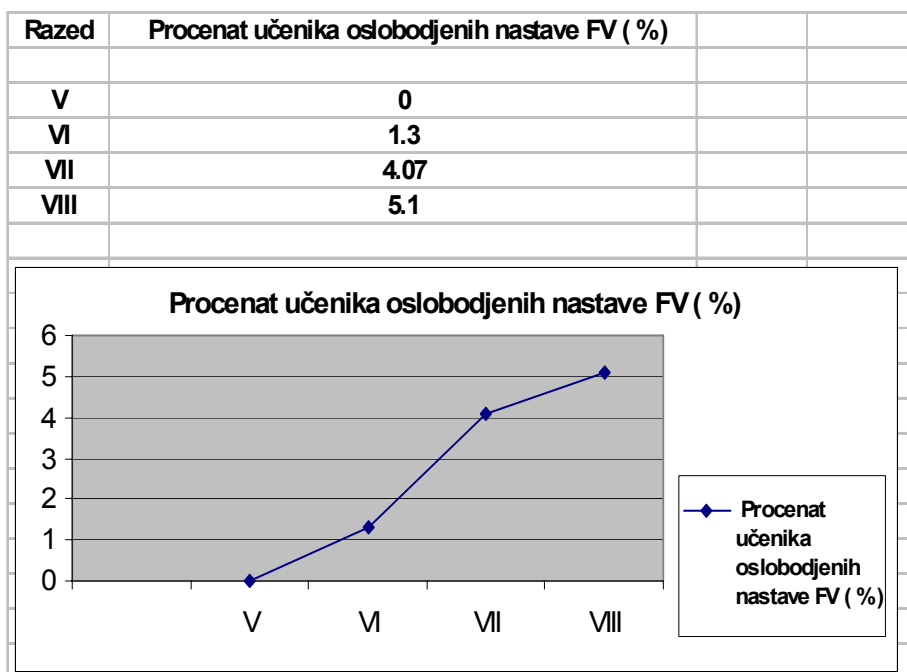


Tabela i grafikon 1. REDOVNOST NA ČASOVIMA FIZIČKOG VASPITANJA:

	V razred		VI razred		VII razred		VIII razred	
	br.učenika	%	br.učenika	%	br.učenika	%	br.učenika	%
Oslobođjeni zbog bolesti	0	0	2	1.3	7	4.07	8	5.1
Redovnost	192	100	147	98.7	165	95.9	149	94.9
Ukupno	192	100	149	100	172	100	157	100

Statistički gledano, pošto je $\chi^2_{\text{emp}} < X^2_{0.05} \blacktriangleright H_0 = T$ i $p(H_0 = T) > 0.05$, te statistički značajna razlika u urednosti pohađanja nastave fizičkog vaspitanja ne postoji.

DISKUSIJA

1. U mlađim(nižim) razredima (I-IV), zatim V-VI, nijesmo našli da je neko oslobođen od nastave fizičkog vaspitanja u toku jednog ili oba polugodišta iz zdravstvenih ili drugih razloga.

2. Najčešća nesposobnost je privremenog karaktera(akutna bolest, febrilno stanje, operacije-appendix i prelomi kostiju).

3. Privremena nesposobnost za časove fizičkog u našem radu traje od 10-ak dana do 6 mjeseci, zavisno od bolesti.

4. Oslobođanje od astme (hronične opstruktivne bolesti pluća) je individualno i stvar procjene težine bolesti kod tog učenika, njegove edukovanosti i saradnje sa ljekarom i nastavnikom. Isto važi i za alergiju na kućnu i druge oblike prašine, fizički napor i meteorološke parametre (vlažnost vazduha, vazdušni pritisak i temperaturu vazduha), koji mogu izolovano ili kombinovano izazvati napad astme, kada se mora fizička aktivnost odmah prekinuti.

ZAKLJUČAK

Sve učenike zbog bolesti, ako im fizička aktivnost pogoršava osnovnu bolest treba osloboditi nastave fizičkog vaspitanja, medjutim bolest se često zloupotrebljava ili neki nemedicinski problem, da bi se učenik oslobodio i čak se vrši pritisak od strane učenika i njegovih roditelja na ljekara da ga oslobodi od nastave fizičkog. Zato ubuduće tim stručnjaka: ordinirajući ljekar, školski ljekar i specijalista sportske medicine, moraju biti rigorozniji kod davanja mišljenja da treba učenika osloboditi od nastave fizičkog vaspitanja, naročito na duže vrijeme (6-12 mjeseci ili duže).

LITERATURA

1. Krsmanović B., Fizička aktivnost i zdravlje, IX Medjunarodni interdisciplinarni simpozijum: Sport, fizička aktivnost i zdravlje mladih, 13-15.09.2001.god., **Novi Sad**.

2. Milošević D., Neopravdani motivi za oslobodjanje učenika od nastave fizičkog vaspitanja, Fizička kultura br.2, **Podgorica**, 1998.